

1. Studija slučaja:

ISTRAŽIVANJA O ZAGAĐENJU ŽIVOTNE SREDINE OD STRANE VELIKIH ZAGAĐIVAČA

Ova studija slučaja sadrži dostupne informacije o sprovedenim istraživanjima o stanju životne sredine u okolini najvećih zagađivača. Ona pokazuje da je Ministarstvo turizma i zaštite životne sredine izbjeglo da dostavi informacije o pojedinim kompanijama, kao i da je JU "Centar za ekotoksikološka istraživanja" negirao da je sproveo istraživanja koja je Ministarstvo prethodno dostavilo MANS-u.

MANS je 5. decembra 2008. godine od Ministarstva turizma i zaštite životne sredine zatražio poslednje izvještaje o stanju životne sredine u okolini Termoelektrane Pljevlja, Rudnika mrkog uglja Berane i Rudnika uglja Pljevlja.

Zatim smo, 15. februara 2008. godine, od Ministarstva zatražili poslednje izvještaje o stanju životne sredine u okolini Kombinata aluminijuma Podgorica, Luke Bar, Jadranskog brodogradilišta i Željezare Nikšić.

Ministarstvo je, uz naslovne strane izvještaja koje je sačinio JU "Centar za ekotoksikološka istraživanja" (CETI) dostavilo i poslednje stranice na kojima su zaključci i komentari dobijenih rezultata istraživanja i u kojima se ukazuje na stepen zagađenja. Sažeti podaci se nalaze u priloženoj tabeli, a kompletna dokumentacija koju je Ministarstvo dostavilo se može naći u Aneksu 1.

1.1. Kombinat Aluminijuma Podgorica - Ministarstvo je 11. aprila 2008. godine dostavilo 9 izvještaja CETI-ja iz 2007. i jedan iz 2006. godine.

Datum uzimanja uzoraka	Vrsta ispitivanja	Lokacija	Rezultati
23. XI 2007.	Emisijska mjerenja količine glinice na ventilacionom izvodu silosa za kreč	Pogon glinice	Filtersko postrojenje sa visokom efikasnošću zadržavalo čestice kreča
22. XI 2007.	Emisijska mjerenja štetnih i opasnih materija u dimnom gasu iz peći za kalcinaciju	Peć za kalcinaciju	Prosječna izmjerena vrijednost koncentracije praškastih materija je iznad granične vrijednosti emisije, iako je remont izvršen neposredno prije mjerenja, dok su vrijednosti koncentracije ugljenmonoksida niske
18. V 2007.	Dodatna emisijska mjerenja količine glinice na ventilacionom izvodu silosa	Elektroliza	Ne emituju se količine prašine veće od propisanih

Kombinat
Aluminijuma
Podgorica

Željezara

Rudnik uglja
Pljevlja

TE Pljevlja

Luka Bar

Rudnik mrkog
uglja "Berane"

Jadransko
brodograd.

24. V 2007.	Dodatna emisijska mjerjenja štetnih i opasnih materija u otpadnom gasu iz rotacione peći	Pogon Silumina	Praškaste materije 12,5 puta prekoračuju propisanu koncentraciju, iako je novo filtersko postojenje pušteno u rad
05. XII 2006.	Emisijska mjerjenja štetnih i opasnih materija u otpadnom gasu	„Krupna šljaka“, pogon Silumina	Emituju se količine prašine veće od propisanih , otprašivač prašine nije dovoljno efikasan
09 - 11 V 2007.	Dodatna emisijska mjerjenja štetnih i opasnih materija u otpadnom gasu iz pet peći	Pogon Livnica	Trenutno rješenje odvođenja otpadnih gasova sa stanovišta kvaliteta vazduha atmosfere i posebno vazduha radne sredine je neprihvatljivo , preporučuje se zamjena sistema
24. XII 2007.	Imisijska mjerjenja lebdećih čestica u vazduhu	KAP	Koncentracija lebdećih čestica prekoračuje propisane norme sjeverno od basena crvenog mulja u blizini Energane
28. XI 2007.	Imisijska mjerjenja lebdećih čestica u vazduhu	KAP	Koncentracija lebdećih čestica ne prekoračuje propisane norme
13 - 20. XI 2007.	Imisijska mjerjenja štetnih i opasnih materija u dimnom gasu iz peći za kalcinaciju	KAP	Na svim mjernim mjestima sadržaj HF i čestičnih fluoride kao i vrijednosti policikličnih aromatičnih ugljovodonika prelazio je propisane norme dok je vrijednost ukupnih lebdećih čestica samo povremeno prelazila zakonom propisane norme
27. X 2007.	Imisijska mjerjenja lebdećih čestica u vazduhu	KAP	Ne prekoračuju propisane norme

Studija slučaja 1: ZAGAĐENJE

Kombinat Aluminijuma Podgorica

Željezara

Rudnik uglja Pljevlja

TE Pljevlja

Luka Bar

Rudnik mrkog uglja "Berane"

Jadransko brodograd.

1.2. Željezara Nikšić - MANS nije dobio odgovor Ministarstva koji se odnosi na zagađenje od strane Željezare, iako je taj zahtjev za informacijama podnijet istog datuma kao i zahtjevi koji su se odnosili na zagađenje od strane KAP-a i Luke Bar na koje je Ministarstvo odgovorilo.

1.3. Rudnik uglja Pljevlja - Ministarstvo dostavlja podatke o imisijskim mjerenjima štetnih i opasnih materija u vazduhu u okolini Rudnika uglja Pljevlja iz aprila 2006. godine koje je uradio CETI.

Datum uzorkovanja	Vrsta ispitivanja	Lokacija	Rezultati
Od 16. aprila do 19. aprila 2006. godine	Imisijska mjerenja štetnih i opasnih materija u vazduhu	"Jagnjilo"	Na svim mjernim mjestima sadržaj lebdećih čestica prelazi dozvoljene granice od 2,5 puta kod drobilane do 23 puta kod presipne trake.
		"Potrlica"	Sve mjerene vrijednosti ispod propisanih osim neznatno povećanog sadržaja prizemnog ozona i metana .
		"Borovica"	Povećan sadržaj lebdećih čestica od 1,3 do 3,5 puta na lokaciji ulaz u kop, kao i nešto povećani sadržaj metana na svim mjernim mjestima.

1.4. Termoelektrana Pljevlja - Ministarstvo dostavlja podatke o imisijskim mjerenjima štetnih i opasnih materija u vazduhu u okolini Termoelektrane „Pljevlja“ iz juna 2005. godine koje je uradio CETI.

Datum uzorkovanja	Vrsta ispitivanja	Rezultati
Od 02. juna do 09. juna 2005. godine	Imisijska mjerenja štetnih i opasnih materija u vazduhu	U prva 3 dana mjerenja masena koncentracija lebdećih čestica prelazila je zakonom propisane norme iako je termoelektrana bila u zastoju. Naredna četiri dana sadržaj lebdećih čestica ni na jednoj mjernoj lokaciji nije prelazio zakonom propisane norme. Nakon početka rada TE sadržaj ukupnih fluoride na svim mjernim mjestima prelazi propisane granične vrijednosti za 1,2 do 2 puta . Srednje vrijednosti policikličnih aromatskih ugljovodonika u uzorcima lebdećih čestica prelaze propisane norme od 1,7 do 2,3 puta .

Kombinat
Aluminijuma
Podgorica

Željezara

Rudnik uglja
Pljevlja

TE Pljevlja

Luka Bar

Rudnik mrkog
uglja "Berane"

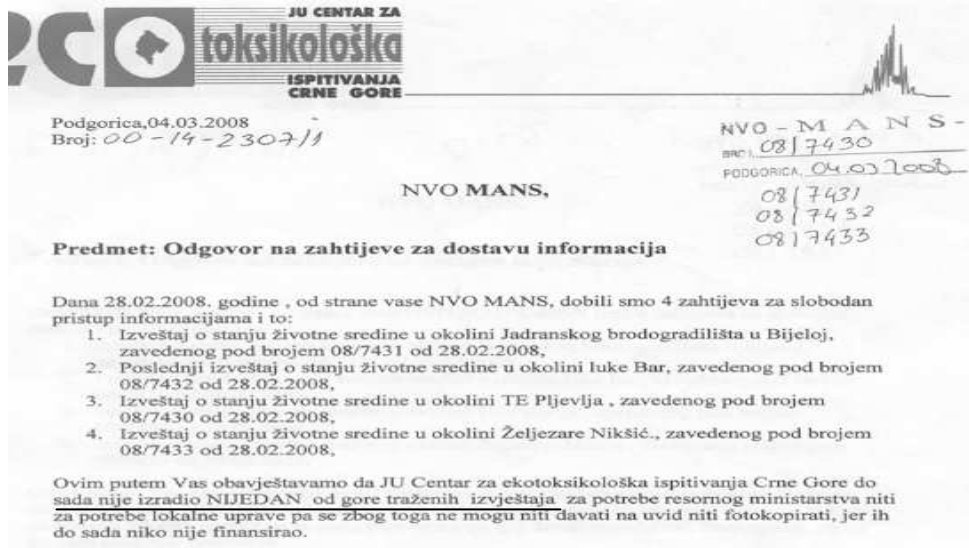
Jadransko
brodograd.

Prema izvještajima CETI-ja koje je dostavilo Ministarstvo, imisijska mjerenja štetnih i opasnih materija u vazduhu u okolini Rudnika uglja i TE Pljevlja nisu vršena u okolnostima koje bi omogućile stvaran prikaz vrijednosti sadržaja lebdećih čestica u vazduhu. Mjerenja u okolini Rudnika su vršena nakon dužeg kišnog perioda što je uticalo na izmjerene niske koncentracije prašine i gasova, dok su nepovoljne vremenske prilike (kiša i vjetar suprotnog smjera u odnosu na TE) uticale na podatke o zagađenju u okolini Termoelektrane „Pljevlja“.

- 1.5 Luka Bar** - Dana 27. marta 2008. Ministarstvo dostavlja odgovor kojim se dozvoljava pristup podacima o imisijskim mjerenjima štetnih i opasnih materija u vazduhu u okolini Luke Bar koje je uradio CETI. Tom prilikom dostavljen nam je izvještaj Ekološke inspekcije o preduzetim mjerama iz kojeg se vidi da je Ekološka inspekcija donijela rješenja broj 07-02-10 i 07-02-12 kojima se d.o.o „Luka Bar“ i d.o.o „ Nimont“ nalaže izvršenje mjerenja imisije zagađenja vazduha. Međutim, Ministarstvo je dostavilo samo izvještaj koji se odnosi na d.o.o. „Nimont“, ali ne i za d.o.o. Luka Bar, iako se u rješenju Ministarstva navodi da se pristup tim informacijama dozvoljava.
- 1.6 Rudnik mrkog uglja "Berane"** - Ministarstvo umjesto istraživanja o zagađenju dostavlja obavještenje ekološke inspekcije od 14. decembra 2007.
- 1.7 Jadransko brodogradilište** - MANS nije dobio odgovor Ministarstva koji se odnosi na zagađenje od strane Jadranskog brodogradilišta, iako je taj zahtjev za informacijama podnijet istog datuma kao i zahtjevi koji su se odnosili na zagađenje od strane KAP-a i Luke Bar na koje je Ministarstvo odgovorilo.

Nakon dostavljanja odgovora Ministarstva, iste informacije smo 28. februara 2008. godine zatražili od **J.U. „Centar za ekotoksikološka ispitivanja Crne Gore“**, i to **izvještaje o stanju životne sredine u okolini Termoelektrane "Pljevlja", Jadranskog brodogradilišta u Bijeloj, Luke Bar i Željezare Nikšić.**

Dana 04. aprila 2008. CETI dostavlja odgovor u kojem se navodi da **nije izradio nijedan od traženih izvještaja** za potrebe resornog ministarstva ili lokalne uprave.

Kombinat
Aluminijuma
Podgorica

Željezara

Rudnik uglja
Pljevlja

TE Pljevlja

Luka Bar

Rudnik mrkog
uglja "Berane"

Jadransko
brodograd.

Odgovor JU „Centar za ekotoksikološka ispitivanja Crne Gore“ od 04. IV 2008.